

IKAT: TRADITIE EN INNOVATIE

DOOR MARIJE DIJKSTRA

Agaath Theiken is een gepassioneerd lid van de Nederlandse IKAT-Kring, een groep die zich richt op de traditionele weeftechniek van ikat en die deze methode vertaalt naar een eigen interpretatie. De ikattechniek, die door middel van afbindingen in de draden een kleureffect creëert, heeft wereldwijd zijn sporen nagelaten in textieltradities. Het proces van ikat weven is bijzonder: de draden worden eerst afgebonden op specifieke plekken, waarna ze geverfd worden. Het resultaat is een dynamisch patroon dat zich pas volledig ontplooit wanneer de draden tot een geheel worden geweven. Agaath nam mij mee in haar fascinerende wereld van ikat en vertelde mij hoe zij haar eigen draai geeft aan deze eeuwenoude techniek.

Tijdens mijn bezoek werd ik ondergedompeld in de verhalen over haar reizen en haar uitgebreide verzameling ikattextiel. In haar atelier en woning in Groningen was een rijkdom aan materialen en inspiratie te vinden. Ze vertelde me over haar werk en hoe ze traditionele ikattechnieken transformeert door ze met haar eigen visie en nieuwe inspiratie te combineren.

NIEUWE MATERIALEN EN FLUWEELIKAT

Agaath vertelde over de veranderingen in de materialen die gebruikt worden voor traditionele ikat. Waar vroeger plantenvezels of katoen werden gebruikt voor het afbinden, werden later steeds vaker plastic of bijvoorbeeld oude fietsbinnenbanden ingezet. In Oezbekistan zag ze afgelopen jaar bijvoorbeeld hoe plakband werd gebruikt als afbindmateriaal, wat haar enorm fascineerde, aangezien hier meestal nog de traditionele materialen werden gebruikt. Door het gebruik van plakband en een apparaat voor het

Proeven

Ikats met behulp van een verschuifkast, Japanse techniek

afbinden, wordt het afbindproces vier keer sneller, waardoor de stoffen sneller geproduceerd kunnen worden. Dit alles weerspiegelt de voortdurende evolutie van traditionele technieken, waarbij innovatie en nieuwe materialen de oude methoden aanvullen of zelfs vervangen.

Voor Agaath's huidige opdracht voor de Nederlandse IKAT-Kring verdiept ze zich in de fluweelikat, een zeldzame techniek, die alleen nog geweven wordt in Oezbekistan. Ze nam mij mee in haar werken waarbij ze deze traditionele methode onderzoekt en er haar eigen variatie op maakt. Ze werkt momenteel aan een fluweelband die met een kaartweeftechniek wordt gemaakt, waarbij fluweel aan beide zijden van de band verwerkt wordt. Dit heeft ze voor het eerst gezien in een museum, en na haar onderzoek is ze nu bezig om het proces zelf te ontrafelen aangezien er weinig over geschreven is. Tijdens dit proces experimenteert ze zelf ook met het gebruik van verschillende niet traditionele materialen. Zo probeerde ze bijvoorbeeld een fluweel te maken van viscose, een materiaal dat traditioneel niet wordt toegepast in deze techniek.

Fluweelikat

VERHALEN IN MOTIEVEN

Een van de andere werken die ze mij liet zien is gebaseerd op een traditionele Mexicaanse ikattechniek die gebruikt wordt voor een omslagdoek, de rebozo. In deze ikat worden kleine afbindingen aangebracht die leiden tot subtiele motieven in het textiel. Agaath heeft deze methode een moderne interpretatie gegeven door zich te laten inspireren door fietsbandensporen die ze tegenkwam tijdens een wandeling. Ze tekende deze sporen en transformeerde de vorm naar een ontwerp dat ze toepaste in blokken van ikat, geplaatst tegen een effen grijze achtergrond. Waar de Mexicaanse techniek oorspronkelijk werd gebruikt in een patroon dat over het hele doek werd herhaald, heeft Agaath de techniek op een geheel nieuwe manier toegepast. Haar werk vertelt niet alleen een verhaal van traditioneel vakmanschap, maar ook van haar persoonlijke beleving.

Rebozo

Agaath laat zien hoe de wereld van ikatweven zich blijft ontwikkelen, met respect voor traditie en ook met ruimte voor vernieuwing en experiment. Door haar reizen, haar diepgaande kennis van ikat en haar zoektocht naar nieuwe materialen en werkwijzen, blijft ze de grenzen van traditionele ikat onderzoeken en verleggen. Haar werk is een prachtig voorbeeld van hoe we oude ambachten kunnen bewaren en tegelijkertijd vernieuwen, zodat ze relevant blijven in de hedendaagse context. Terwijl ze zich blijft verdiepen in de rijke geschiedenis van ikat en andere textieltechnieken volgt ze haar eigen creativiteit en nieuwsgierigheid, waarbij ze steeds nieuwe manieren ontdekt om traditionele techniek en haar eigen visie met elkaar te verbinden. Het is duidelijk dat haar passie voor het vak en haar nieuwsgierigheid naar nieuwe mogelijkheden haar werk blijven aandrijven en een grote bron van kennis en inspiratie kunnen zijn voor anderen.

Rebozo
foto Agaath Theiken

*Dubbelikat, 4 lagen transparant
weefsel van linnen*
foto Agaath Theiken